

Aan de colleges van B&W

Datum: 19 oktober 2020

Betreft: Voortgangsbrief aanpak COVID-19 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Geacht college,

Iedere twee weken informeer ik u zoals eerder aangekondigd over de voortgang van de aanpak van COVID-19 in onze veiligheidsregio. In de voortgangsbrieven zal ik steeds:

1. een stand van zaken geven met betrekking tot de risico-inschaling van onze veiligheidsregio;
2. een stand van zaken geven van de verschillende relevante indicatoren;
3. een update geven over de uitvoering van de maatregelen.

1. Inschaling en maatregelen

Het aantal coronabesmettingen stijgt nog steeds hard. Afgelopen week heeft het kabinet daarom een risiconiveau toegevoegd aan de drie reeds bestaande risiconiveaus. Veiligheidsregio's worden nu ingedeeld in:

1. Waakzaam
2. Zorgelijk
3. Ernstig
4. Zeer ernstig

Sinds 13 oktober is de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland ingeschaald als 'zeer ernstig'. Het kabinet heeft de volgende duiding gegeven bij dit risiconiveau: "Streng, landelijke maatregelen zijn noodzakelijk om verdere escalatie te voorkomen en terug te keren naar een beheersbare situatie (waakzaam). Er zijn zeer veel mensen besmettelijk en het dagelijks aantal nieuwe besmettingen is hoog. Het bron- en contactonderzoek is niet meer effectief, waardoor het zicht op de verspreiding van het virus beperkt is. Maatregelen worden onvoldoende nageleefd. De regionale zorgcapaciteit is onvoldoende en een deel van de reguliere zorg is al afgeschaald. Maatregelen zijn erop gericht om landelijk en regionaal overbelasting van de zorg te voorkomen, kwetsbaren te beschermen en het virus weer maximaal te controleren."

In totaal zijn acht van de vijftientig veiligheidsregio's ingeschaald op het niveau 'zeer ernstig'.

Vanaf 28 september golden er al nieuwe landelijke maatregelen. Met de inschaling 'zeer ernstig' heeft het kabinet aanvullend daarop extra maatregelen getroffen. Deze maatregelen vindt u in paragraaf 3 van deze brief.

De landelijke maatregelen gelden vanaf woensdag 14 oktober 22.00 uur. In de weken tot 27 oktober beoordeelt het kabinet wat er voor de periode daarna nodig is. Het aantal besmettingen moet sterk zijn verminderd en de druk op de reguliere zorg moet zijn gedaald om de maatregelen te kunnen heroverwegen. Voor het systeem van op- en afschalen van maatregelen heeft het kabinet een routekaart gemaakt. De routekaart vindt u op de website van de rijksoverheid.

2. Stand van zaken van de verschillende relevante indicatoren

We rapporteren over de stand van zaken in onze veiligheidsregio op basis van:

- het aantal besmettingen en ziekenhuisopnames op het medisch dashboard;
- een beeld van de naleving van de RIVM-basisregels;
- het functioneren van het testen en traceren en bron- en contactonderzoek.

Hieronder geven we een beschrijving van de ontwikkeling van deze en enkele andere relevante indicatoren.

Aantal besmettingen

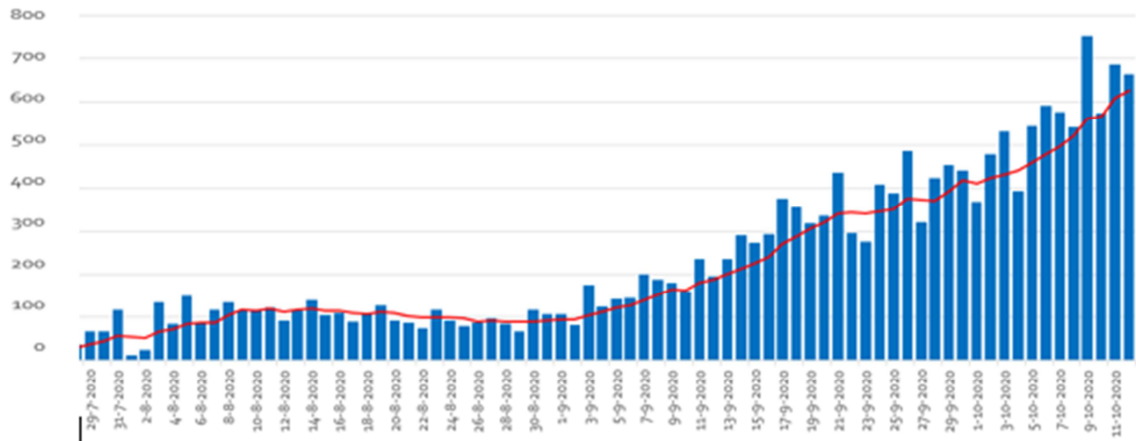
In week 41 ligt het aantal besmettingen op ruim 390 per 100.000 inwoners, een stijging van 14,0% ten opzichte van week 40. Dit aantal ligt ruim boven de landelijk vastgestelde drempel voor het hoogste risiconiveau 'zeer ernstig' van meer dan 250 besmettingen per 100.000 inwoners.

Net als vorige keer zien we de stijging van het aantal besmettingen in alle stadsdelen van Amsterdam en in alle Amstelland gemeenten. In stadsdeel Nieuw-West, in Ouder-Amstel en Uithoorn werd in week 41 de grootste toename gezien. Qua absolute aantallen besmettingen zit Nieuw-West nog steeds het hoogst.

Er is sprake van een toename van de verspreiding van het virus in alle leeftijdsgroepen. In de leeftijdsgroep ouder dan 45 jaar is het aantal nieuwe meldingen in de afgelopen twee weken verdubbeld.

In onderstaande figuur ziet u het aantal besmettingen per dag sinds 29 juli 2020. De rode lijn geeft het gewogen gemiddelde over 7 dagen.

COVID-19 meldingen in Amsterdam Amstelland

Toenemende druk op zorginstellingen

De stijgende trend in het aantal ziekenhuisopnames, bestaande uit opnames op ziekenhuisafdelingen en op de intensive care, houdt eveneens aan. In week 41 waren er 87 patiënten met COVID-19 klachten opgenomen in de kliniek en 26 op de intensive care (peildatum 9 oktober). Waar mogelijk worden voor het beheersen van de druk op de zorg ook patiënten uit onze regio verplaatst naar andere regio's. Sinds begin juli heeft er in 30 van de 97 instellingen voor langdurige zorg introductie en verspreiding van COVID-19 plaatsgevonden.

De verwachting is dat de druk op de ziekenhuizen de aankomende weken nog verder zal toenemen. De ziekenhuizen nemen maatregelen om de reguliere zorg daar waar mogelijk af te schalen en anders te organiseren. Daarmee maken zij ruimte om COVID-19 patiënten op te vangen. Daarnaast worden de COVID-19 patiënten regionaal en ook landelijk gespreid.

Ook de capaciteit om de COVID-19 patiënten binnen de langdurige zorg op te vangen staat onder druk. Er zijn met name knelpunten binnen de VVT-sector. Ten opzichte van twee weken geleden is het aantal besmettingen verdubbeld. Knelpunt is daarnaast het tekort aan personeel, bijvoorbeeld door uitval door ziekte of in afwachting van testresultaten. Er wordt geprobeerd daar waar mogelijk capaciteit uit te breiden. Daarnaast zetten COVID-units erop in om patiënten bovenregionaal te spreiden om de capaciteit zo optimaal mogelijk te benutten. Binnen de GGZ en GHZ beginnen ook roosterproblemen te ontstaan vanwege uitval van personeel.

Voor de meest actuele stand van het aantal besmettingen, zie het regionale coronadashboard van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland:

<https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/veiligheidsregio/VR13/positief-geteste-mensen>

Functioneren van het testen en traceren

Het aantal testen onder inwoners van onze regio is de afgelopen weken fors toegenomen: van 17.779 in week 40 naar 21.347 in week 41. De testcapaciteit van de GGD in de regio is - zoals eerder aangekondigd - de afgelopen 2 weken opgeschaald naar gemiddeld 5.000 testen per dag

op 5 locaties in Amsterdam. De ambitie van de GGD is om vanaf week 44 5.500 testen per dag te kunnen afnemen en de weken erna nog verder op te schalen. In totaal zijn er in onze inmiddels meer dan 250.000 testen uitgevoerd.

De testcapaciteit in Zuid-Oost/Diemen is inmiddels operationeel. Ook is voorzien in faciliteiten voor een sneltestlaboratorium, om nieuwe sneltesten in de praktijk te kunnen toetsen op betrouwbaarheid en praktisch gebruik op de grote schaal van de teststraat.

Circa 20% van het aantal testen wordt benut door inwoners van buiten de regio vanwege de huidige krapte in de landelijke testcapaciteit. Het percentage positieve testuitslagen onder inwoners van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is opnieuw gestegen: van 14,8% in week 40 naar 17,8% in week 41. Dit ligt boven het landelijk percentage van 13,8% in week 41. Op de teststraten ontving in week 41 53% van de mensen binnen 48 uur na de testafname de uitslag, een relatief laag percentage in vergelijking tot eerdere weken (ca 80% binnen 48 uur). De vertraging wordt mede veroorzaakt door de inzet van buitenlandse laboratoria en ICT-storingen in het doorzetten van de uitslagen in het landelijke systeem.

Bij de testlocatie RAI werden de afgelopen twee weken bijna 900 monsters door zowel de zogenoemde LAMP-test als de standaard PCR-test beoordeeld op de aanwezigheid van het coronavirus. De uitslag kwam volgens de onderzoekers voor 99 procent overeen. De LAMP-sneltest geeft binnen een uur uitslag. Er wordt nu gewerkt aan een (landelijk) implementatieplan hoe deze test onderdeel kan worden van het algemene testbeleid en hoe de opschaling ter hand genomen kan worden.

Voorrangsbeleid doelgroepen teststraat

Sinds week 39 heeft onderwijs- en zorgpersoneel met COVID-19 klachten voorrang bij de teststraat. De voorrang geldt alleen voor personen die direct betrokken zijn bij de zorg voor patiënten dan wel onderwijs aan leerlingen. In de RAI is een speciale teststraat ingericht waar onderwijs- en zorgpersoneel met klachten zich dagelijks tussen 9.00-12.00 uur kunnen laten testen. Ook wordt bij deze medewerkers het bron- en contactonderzoek met voorrang uitgevoerd. Negatieve uitslagen zijn dezelfde dag vanaf 19.00 uur digitaal in te zien en vanaf woensdag 14 oktober kunnen ook positieve uitslagen worden ingezien. De testcapaciteit met voorrang is 500 per dag en dat blijkt voornamelijk voldoende: in week 41 werden gemiddeld dagelijks ruim 400 testen via deze voorrangroute afgenomen. In het weekend is er minder vraag naar en ook deze vakantieweek is de vraag naar de voorrangroute testen relatief laag.

Bron- en contactonderzoek

De bestaande werkwijze van risico-gestuurd bron- en contactonderzoek (BCO) volgens de landelijke handreiking wordt gecontinueerd. Dit betekent dat positief geteste personen wordt gevraagd zelf hun contacten in te lichten. De GGD licht in geval van positief geteste leerlingen of leerkrachten zelf de school in. Bij de huidige hoge aantallen besmettingen boet de effectiviteit van het BCO sterk aan kracht in: het volledig opvolgen van vermeende clusters is dan niet haalbaar. Daarom worden keuzes gemaakt, waarbij de prioriteit wordt gelegd bij situaties met potentieel een groot verspreidingsrisico of verhoogde kans op een ernstig ziektebeloop.

Overigens zijn er herhaaldelijk landelijke ICT-problemen die de snelheid van handelen belemmeren.

3. Update over de uitvoering van de huidige maatregelen

Met ingang van 14 oktober 2020 zijn de hierna volgende maatregelen van kracht. Deze maatregelen zijn een verdere aanscherping van het maatregelenpakket dat sinds 28 september van kracht was.

- Er is een verbod op groepsvorming met meer dan vier personen op openbare plaatsen of plaatsen in de buitenlucht.
- Samenkomsten in gebouwen blijven beperkt tot 30 personen, maar bij verrichtingen van vermaak zijn er striktere voorwaarden. Er moet altijd worden gereserveerd en geplaatst en er moet een gezondheidscheck plaatsvinden. Tot slot mag je met niet meer dan vier personen reserveren of aan één tafel. De uitzondering voor doorstroomlocaties blijft bestaan. Daar is nu wel altijd deurbelid verplicht. Bij detailhandel is aanvullend nog steeds twee keer per dag een uur voor ouderen en kwetsbare mensen verplicht, en bij overige doorstroomlocaties geldt reserveren per tijdvak. Op basis van de noodverordening moet de Veiligheidsregio vooraf bepalen wat het maximum aantal bezoekers is dat tegelijk wordt toegelaten bij doorstroomlocaties. Voor het te bepalen maximum aantal bezoekers wordt uitgegaan van de norm die door de branche in een richtlijn of protocol is vastgelegd. Anders is het maximum ten hoogste één bezoeker per vijf vierkante meter. Doorstroomlocaties kunnen via <https://veiligheidsregioaa.nl/actueel/corona-pagina/doorstroomlocaties/> afspraken maken over het maximum aantal bezoekers.
- Er is geen mogelijkheid meer om ontheffingen voor samenkomsten in gebouwen te verlenen. Verleende ontheffingen zijn daarmee vervallen.
- Er is een verbod op evenementen.
- Eet- en drinkgelegenheden moeten sluiten. De mogelijkheid van afhalen blijft wel bestaan. Dit mag tot 01.00 uur, met uitzondering van coffeeshops. Daar is afhalen tot 20.00 uur mogelijk. Verder is er een uitzondering voor hotelgasten.
- Tussen 20.00 uur en 7.00 uur is de verkoop of verstrekking van alcohol verboden evenals het voorhanden hebben of nuttigen van alcohol buitenshuis.
- De detailhandel moet om 20.00 uur sluiten, met uitzondering van de levensmiddelenbranche.

Oproep aan gebedshuizen

Aan mijn dringende oproep aan de gebedshuizen om het aantal bezoekers bij gebedsdiensten te maximeren tot 30 personen (per ruimte) en om mondkapjes te gebruiken, hebben veel moskeeën, kerken en synagogen gehoor gegeven. Zo hebben veel moskeeën hun drukbezochte vrijdag gebedsdienst geschrapt en laten zij door de week maximaal 30 personen toe. De Raad van Kerken Amsterdam laat weten dat 22 kerken, met ongeveer 70 gebedshuizen, gehoor hebben gegeven

aan de oproep . Ook de verschillende Joodse gebedshuizen hebben het maximum van 30 personen ingevoerd. Men kan via streaming deelnemen aan diensten.

Extra ruimte op terrassen

Eerder kondigde ik aan dat de regeling die het voor Amsterdamse horecaondernemers mogelijk maakt om hun terras te vergroten, is verlengd tot 1 maart 2021. Aangezien eet- en drinkgelegenheden gesloten zijn is het in ieder geval de komende weken niet mogelijk van deze regeling gebruik te maken.

Dringend advies mondkapjes

In de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland gold al het dringende advies tot het dragen van niet-medische mondkapjes in alle publieke binnenruimte en in het voortgezet (speciaal-)onderwijs. Inmiddels heeft het kabinet hier de volgende lijn in gekozen, die ook in Amsterdam-Amstelland moet worden opgevolgd:

- Vanaf 13 jaar is een mondkapje verplicht in alle publieke binnenruimtes en in het openbaar vervoer.
- In het voortgezet onderwijs (VO), MBO en hoger onderwijs (HO) is een mondkapje verplicht buiten de les.

Communicatie

De door de rijksoverheid afgekondigde maatregelen zijn via de verschillende kanalen van de veiligheidsregio en de individuele gemeenten zichtbaar gemaakt en onder de aandacht gebracht.

In de communicatie leggen we vanaf 14 oktober de nadruk op de urgentie van de situatie en de specifieke maatregelen zelf: wat kan wel en wat kan niet. Om een zo groot mogelijke groep te bereiken, worden naast (meertalige) tekst ook pictogrammen gebruikt en worden tegelijkertijd meerdere middelen ingezet, waaronder een bewonersbrief, posters, mupi's, matrixborden, en social media waaronder Instagram, Facebook en whats-app.

In samenwerking met het RIVM en de GGD ontwikkelt de veiligheidsregio ook een communicatie aanpak om de besmettingen binnenshuis tegen te gaan. Naar verwachting zijn uitingen hiervan eind oktober, begin november in het straatbeeld te zien.

Naleving van de maatregelen

Er wordt continu toezicht gehouden op de naleving van de noodverordening. Tot en met 13 oktober is er in de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland door gemeentelijk toezicht en handhaving 2.677 keer gewaarschuwd en zijn er 833 boetes uitgeschreven vanwege overtreding van de noodverordening. De politie heeft in de regio 1.810 keer gewaarschuwd en 1.001 boetes uitgeschreven vanwege overtreding van de noodverordening. Wat opvalt, is dat het aantal boetes en waarschuwingen in oktober weer wat hoger is dan in de maanden hiervoor. Er zijn de laatste week (sinds 6 oktober) 40 waarschuwingen bijgekomen (15 van politie en 25 van handhaving). Daarnaast heeft de politie 16 boetes uitgeschreven.

Naast toezicht in de openbare ruimte wordt er ook toezicht gehouden op de ondernemingen, zo nodig worden er waarschuwingen en boetes afgegeven. Inspecteurs en handhavers van VTH, Boa's en politieagenten houden zich hiermee bezig. Sinds april zijn er aan ondernemingen 241 mondelinge en 182 schriftelijke waarschuwingen afgegeven, 22 lasten onder bestuursdwang opgelegd en 3 sluitingen geweest. Het grootste deel daarvan vond plaats in Centrum en Zuid.

Gelet op het grote aantal besmettingen in de regio zal aankomende weken actief gehandhaafd worden en in geval van overtreding zal snel worden overgegaan tot bijvoorbeeld beboeten, het opleggen van een dwangsom of sluiting. Vooruitlopend op de Coronawet heeft het Openbaar Ministerie besloten het standaardboetebedrag voor het niet respecteren van de afstandsregels met ingang van woensdag 14 oktober op 95 euro vast te stellen (voorheen 390 euro).

Tot slot

We zitten midden in de tweede golf van coronabesmettingen, en onze regio wordt hard getroffen. Opnieuw worden veel mensen ziek, moeten we zoveel mogelijk thuisblijven, en zijn de horeca en veel sportverenigingen en podia dicht.

De nieuwe maatregelen om het virus in te dammen zijn een pijnlijke stap terug, maar er is er geen andere keuze. We moeten alles op alles zetten om te voorkomen dat weer veel, vooral oudere en kwetsbare mensen, heel ziek worden of zelfs komen te overlijden.

Laten we onszelf en elkaar aansporen om de komende weken extra voorzichtig zijn. Door zo min mogelijk te reizen, afstand van elkaar te houden en onze sociale contacten zoveel mogelijk te beperken. Op die manier dringen we samen het virus terug, voorkomen we een nieuwe *lockdown*, en krijgen we zo snel mogelijk onze vrijheid en mogelijkheden terug.

Met vriendelijke groet,

Namens de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Femke Halsema
Voorzitter